

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

DGBW
Politieke Ambtsdragers

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2017-0000453803

Uw kenmerk

Datum

Betreft Vonnis rechtbank Midden-Nederland in zaak raadslid
Noordoostpolder

Geacht college,

Graag informeer ik u over het volgende. Op 22 februari jl. heeft de rechtbank Midden-Nederland een vonnis uitgesproken in de zaak Hoekstra (fractievoorzitter van de Socialistische Partij in de gemeenteraad van de gemeente Noordoostpolder) tegen de gemeente Noordoostpolder. Het vonnis van de rechtbank heb ik bijgevoegd. Deze zaak had betrekking op de vraag of de gemeente gehouden is om medewerking te verlenen aan de cessieovereenkomst tussen de SP en mevrouw Hoekstra die ertoe strekt dat de raadsvergoeding van mevrouw Hoekstra door de gemeente wordt overgemaakt naar de bankrekening van de SP. De rechtbank heeft geconcludeerd dat deze cessie in strijd met de openbare orde en daarmee nietig is en dat de gemeente Noordoostpolder niet gehouden is hieraan mee te werken. Tegen het vonnis van de rechtbank is geen hoger beroep ingesteld. Het vonnis is inmiddels onherroepelijk geworden. Ik heb hierover overlegd met de voorzitters van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO), en ik informeer u over de gevolgen van dit vonnis van de rechtbank.

Achtergrond

De SP gaat cessieovereenkomsten met haar volksvertegenwoordigers en bestuurders aan, op grond waarvan van gemeenten en andere overheden wordt verwacht dat zij de gehele vergoeding van politieke ambtsdragers rechtstreeks overmaken naar een rekening op naam van de landelijke SP. De SP betaalt de politieke ambtsdrager vervolgens een lagere vergoeding uit. Personen die zich namens de SP willen kandideren moeten voor de kandidaatstelling een verklaring tekenen, waarin zij beloven mee te werken aan een dergelijke cessieovereenkomst. De afdracht via de cessie kan niet eenzijdig worden beëindigd, zonder dat er sancties als schorsing en roeyement volgen.

Rechtszaak Hoekstra versus gemeente Noordoostpolder

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 heeft de SP drie raadsleden in Noordoostpolder. De gemeente weigert sindsdien medewerking te verlenen aan de cessie. In het najaar van 2015 heeft mevrouw Hoekstra (fractievoorzitter van de SP in Noordoostpolder) een procedure aangespannen tegen de gemeente Noordoostpolder. Hoekstra heeft geëist dat de gemeente de raadsvergoeding

overmaakt naar de bankrekening van de landelijke SP en meewerkt aan de uitvoering van de cessie.

De rechtbank heeft in haar vonnis (zie [bijlage](#)) geconcludeerd dat door de cessie van de raadsvergoeding aan de politieke partij de onafhankelijkheid en het vrije mandaat van het raadslid in gevaar kan komen, terwijl het principiële uitgangspunt is dat een ambtsdrager onafhankelijk moet kunnen functioneren, ook jegens de politieke partij die hem of haar op de kandidatenlijst heeft geplaatst. De rechtbank onderbouwt deze conclusie met de volgende argumenten:

- Hoekstra kan door het overmaken van de vergoeding op rekening van de SP zelf niet vrijelijk beschikken over deze vergoeding. Dit doet afbreuk aan de stelling van Hoekstra dat de gemeente aan Hoekstra betaalt;
- Volksvertegenwoordigers stemmen zonder last, hebben een vrij mandaat en het beginsel van het vrije mandaat betreft een beginsel van publieke orde, waaraan niet bij overeenkomst de kracht kan worden ontnomen;
- De afspraak tussen volksvertegenwoordiger en partij om een deel van de vergoeding van de volksvertegenwoordiger af te dragen aan de partij leidt op zichzelf niet tot een verlies van onafhankelijkheid. In deze zaak gaat het echter om de vraag of de gemeente Noordoostpolder verplicht kan worden mee te werken aan de overeenkomst waarbij Hoekstra haar recht op de vergoeding geheel overdraagt aan een derde. Hierdoor ontvangt de ambtsdrager zijn vergoeding niet meer van de overheid, maar van de politieke partij. Dit heeft tot gevolg dat de ambtsdrager financieel afhankelijk wordt van de partij en dat de overheid bovendien meewerkt aan het ontstaan van een afhankelijkheidsrelatie tussen ambtsdrager en partij. Deze afhankelijkheid is in strijd met het uitgangspunt in het Nederlandse staatsrecht dat de individuele volksvertegenwoordiger een individueel mandaat bezit en zonder last moet kunnen functioneren.

Bovenstaande argumentatie heeft geleid tot het rechterlijk oordeel dat de cessie door inhoud of strekking in strijd is met de openbare orde en o.g.v. artikel 3:40 BW nietig. De vorderingen van Hoekstra zijn afgewezen. Hoewel het vonnis van de rechtbank enkel bindende kracht heeft tussen de bij de rechtszaak betrokken partijen ben ik in overleg met de VNG en het IPO tot de conclusie gekomen dat er gelet op het principiële karakter nader gevolg moet worden gegeven aan het vonnis. Aangezien de rechtbank heeft geoordeeld dat de cessie strijdig is met de openbare orde en daarmee nietig, ligt het in de rede dat de gemeente of provincie de vergoeding aan het raads- of Statenlid overmaakt op zijn of haar persoonlijke bankrekeningnummer en niet op het rekeningnummer van de politieke partij. Het raads- of Statenlid zelf mag vervolgens (een deel) van de vergoeding afdragen aan een politieke partij.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk